

ZENO

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Verkorte vorm van een naam die begon met 'Zen(o)-'. Op zichzelf gaat 'Zeno' terug op 'Zenon', in het klassieke Grieks de stamvorm van de naam voor de oppergod Zeus.

Kan dus bv. afstammen van 'Zenobios' = 'levend door Zeus' of 'die door toedoen van Zeus het leven heeft gekregen'; of van 'Zenodoros' = 'Geschenk van Zeus' enz.

*

Zeus in de Griekse mythologie

Zoon van Cronos en Rhea. Meteen na zijn geboorte wilde zijn vader hem net als zijn andere kinderen verslinden. Zijn moeder wist hem te redden door haar echtgenoot een steen te geven met doeken omwikkeld. Hij werd stiekem grootgebracht in een grot op het eiland Kreta. Eenmaal volwassen stootte hij zijn vader van de troon, overwon de Titanen en Giganten en huwde zijn zuster Hera. De heerschappij over de zeeën schonk hij aan zijn broer Poseidon en over de onderwereld aan zijn broer Hades. De Griekse godenwereld werd geboren uit Zeus' verbintenissen met Hera, Leda, Demeter en nog (vele) anderen. Zijn voornaamste heiligdommen bevonden zich te Dodona, waar hij zijn wil aan de orakels bekend maakte door het ruisen van de heilige eik, en te Olympia waar om de vier jaar de beroemde spelen werden gehouden. In het gewone leven werd hij vooral vereerd als beschermheer van het koningschap, van de stad ('Zeus Redder') en van huis en haard. Daarnaast was hij patroon van reizigers en vreemdelingen (Zeus Xenios) en van de vriendschap (Zeus Filios).

*

Zeno van Verona, Italië; 8e bisschop van de stad (& martelaar?); † **371** (of 372); **feest 12 april**.

Waarschijnlijk was hij afkomstig uit Mauretanië in Noord-Afrika (= het huidige Marokko). In 362 werd hij gekozen tot de achtste bisschop van de Noord-Italiaanse stad Verona. Van de preken die hij hield zijn er enkele bewaard gebleven. Daaruit blijkt, dat hij veel nadruk legde op het leerstuk van de Drie-eenheid. Daarnaast besteedde hij regelmatig aandacht aan het mysterie van Maria's maagdelijkheid. Christenvrouwen raadde hij aan maagd te blijven, ook als ze niet samen gingen wonen in een soort kloostergemeenschap.

Hij staat te boek als exorcist (= duiveluitdrijver; volgens een latere legende dreef hij de duivel uit bij een bezeten dochter van de Romeinse keizer) en als wonderdoener. Zo zou hij volgens paus Sint Gregorius de Grote († 604; feest 3 september) de stad Verona eens gered hebben van een overstromingsramp.

Een latere levensbeschrijving weet te vertellen, dat hij onder keizer Galliënus de marteldood stierf.

Deze soldatenkeizer was echter aan de macht van 253-268. Terwijl Zeno ruim honderd jaar later stierf in 371 of 372. Vandaar, dat men twijfelt aan de waarheid van het martelaarsverhaal. Wellicht is hier sprake van verwarring met de Romeinse Sint Zeno, die op de 14e februari van een onbekend jaar de marteldood stierf en wiens stoffelijk overschot ten tijde van paus Paschalis I († 824; feest 14 mei) werd overgebracht naar de kerk van Santa Prassede?

Hij werd begraven in de stad Verona. Boven zijn graf verrees de kerk van San Zeno Maggiore.

Zeno is patroon van de Italiaanse steden Pistoia en Verona. Ook in het Duitse taalgebied geniet hij verering. Deze ontstond, toen Sint Corbinianus van Freising († 730; feest 8 september) in Mais bij Merano in Zuid-Tirol een kerk bouwde, gewijd aan de heiligen Zeno en Valentinus van Terni. In het Zuid-Duitse stadje Radolfzell behoort hij met de martelaren Theopontus en Senesius tot de zogeheten Hausherren.

Zijn voorspraak wordt ingeroepen tegen hoog water en overstromingen, watersnood en watergevaar; en voor het leren lopen en spreken van kinderen. Hij wordt afgebeeld als (zwarte) bisschop (tabberd, mijter, staf): aan zijn staf heeft hij vaak een vis. (Dat heeft hij te danken aan de legende, dat afgezanten van keizer Galliënus een vis hadden gestolen van Zeno's vangst; toen de dieven de vis wilden gaan koken, zou het dier uit eigen beweging naar Zeno teruggezwommen zijn. Latere uitleggers zien in dit verhaal een symbool van een heiden die zich tot het christendom bekeert.

Er zijn nog een aantal andere heiligen die Zeno heten.

*

Beroemd is de Griekse filosoof Zeno van Elea († ca 450 vóór Chr.). Hij toonde aan dat een vloeiende beweging niet beschouwd kan worden als een opeenvolging van losse stukjes (zoals bij ons het principe van de film werkt). Dat deed hij door een hardloophwedstrijd te beschrijven tussen Achilles de snelste loper van de godenwereld en een schildpad. De schildpad werd enige voorsprong gegeven. Als beweging bestaat uit losse stukjes, haalt Achilles de schildpad nooit in. Immers, wanneer Achilles aankomt op de plaats waar de schildpad is vertrokken, is de schildpad op zijn beurt iets verder gekomen. Wanneer Achilles dáár aankomt, is de schildpad wederom iets verder, enz. Op die manier geredeneerd haalt Achilles de schildpad dus nooit in...